

SPRAWOZDANIA

SEMINARE
t. 37 * 2016, nr 2, s. 201-214

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA 200-LECIE URODZIN ŚW. JANA BOSKO: SALEZJANIE WOBEC WSPÓŁCZESNYCH WYZWAŃ (Warszawa, 21 kwietnia 2015)

W 2015 r. przypadła okrągła – 200 rocznica urodzin wielkiego kapłana, wychowawcy i świętego XIX stulecia ks. Jana Bosko. Na płaszczyźnie pedagogiki zapisał się on jako propagator systemu wychowawczego zwanego przewencyjnym. Zasługi ks. Bosko w dziedzinie wychowania i edukacji są bezsprzeczne. Nie bez powodu ten święty „od młodzieży” został określony mianem „księcia wychowawców” (por. Jan Paweł II, *List „Iuvenum patris”*, nr 1).

Z okazji wspomnianego jubileuszu podjęto szereg inicjatyw: duszpasterskich, kulturalnych, wydawniczych i naukowych, których celem było ukazanie świętego wychowawcy: jego życia i dzieła. W te wydarzenia wpisała się ogólnopolska konferencja naukowa pt. *200-lecie urodzin św. Jana Bosko: Salezjanie wobec współczesnych wyzwań*. Wydarzenie konferencyjne odbyło się w kampusie Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie przy ul. Wóycickiego 21 kwietnia 2015 r. i trwało od godzin porannych do godzin popołudniowych. W spotkaniu, które zgromadziło ok. 400 osób: salezjanów z różnych wspólnot polskich inspektorii, sióstr salezjanek, studentów UKSW i przedstawicieli Rodziny Salezjańskiej, brali także udział zaproszeni goście – władze uczelni oraz innych placówek wyższych stolicy i Rzeszowa, a także wykładowcy wydziału pedagogicznego UKSW. Organizatorzy konferencji – Wydział Nauk Pedagogicznych oraz Wydział Teologiczny UKSW – zaprosili prelegentów z Polski, Italii oraz Słowacji.

W konferencję wprowadził zebranych ks. dr hab. Stanisław Chrobak, zaś powitania i oficjalnego otwarcia spotkania dokonał rektor UKSW – ks. prof. dr hab. Stanisław Dziekoński. Po nim głos zabrała dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych – dr hab. Jadwiga Kuczyńska – Kwapisz. Pani dziekan omówiła znaczące zaangażowanie salezjanów i sióstr salezjanek w pracę dydaktyczną, badawczą i wychowawczą w UKSW oraz czynną obecność studentów wydziału pedagogicznego w różnych srodowiskach salezjanów.

Spotkanie naukowe zostało podzielone na dwie części: wykładową, składającą się z pięciu wystąpień, oraz część dyskusyjną, w której wzięli udział zaproszeni duszpasterze i przedstawiciele różnych dzieł salezjańskich. W pierwszej części – moderowanej przez ks. dra hab. Stanisława Chrobaka – wygłoszone prelekcje koncentrowały się na różnych zagadnieniach. Ks. dr Tadeusz Rozmus – salezjanin, Radca Generalny Regionu Europa Północna i Środkowa z Rzymu – podjął temat *Salezjanie w odpowiedzi na potrzeby wychowania w dzisiejszej i jutrzejszej Europie*. Prelegent wskazał na zmieniające się warunki społeczne, wychowawcze, gospodarcze i kulturalne w Europie, które wymuszają konieczność szukania nowych form pracy salezjanów. Ks. Radca, w dalszym ciągu swojego referatu, dokonał próby spojżenia na kontynent europejski rozumiany jako współczesne oratorium, zapraszając jednocześnie wszystkich do „wyjścia z wiecznika codzienności” do tego, by „uczyc się nowych potrzeb młodego pokolenia”. Ostatni punkt wystąpienia dotyczył wyzwań, do których gość z Rzymu zaliczył: konieczność nawracania się, konieczność powrotu do asystencji rozumianej jako żywa obecność wychowawców pośród wychowanków oraz troskę o wysoką jakość formacji przyszłych pedagogów.

Następny prelegent – prof. dr hab. Bogusław Śliwerski wykładowca UKSW – ukazał zebrany *Miejsce systemu przewencyjnego Jana Bosko we współczesnej systematyce myśli pedagogicznej*. Pan profesor, sięgając do polskich i zagranicznych publikacji leksykograficznych oraz podręczników pedagogicznych z historii wychowania ostatnich dziesięcioleci, wskazał na obecność lub brak w nich haseł związanych z Janem Bosko i pedagogią przewencyjną. Swoją dokładną analizę prelegent zakończył, lokalizując system św. Jana Bosko w przestrzeni pedagogii radykalnego humanizmu.

W kolejnym referacie autorstwa salezjanina ks. prof. dra hab. Kazimierza Misiaszka, podjęty został temat *Salezjanie w poszukiwaniu odpowiedzi na współczesne wyzwania w Polsce*. Ks. profesor w swoim przedłożeniu wskazał te obszary, które domagają się szczególnej uwagi polskich salezjanów. Zaliczył do nich: troskę o rodzinę, katechezę dorosłych, formację chrześcijańskich grup i salezjańskich wspólnot wychowawczych (szkoły, oratoria, grupy ewangelizacyjne).

W wydarzeniu nie zabrakło również głosu przedstawicielki sióstr salezjanek. Siostra dr Teresa Zegzuła – dyrektorka przedszkola w Warszawie – przedstawiła formy pracy sióstr na rzecz młodych kobiet w różnych krajach i kulturach. Jej referat pt. *Salezjanki wobec wyzwań odnoszących się do młodych kobiet współczesnego świata* ukazał korzenie duchowości salezjanek oraz formy pomocy kobietom młodym, jakie oferują dzisiaj siostry.

Ważnym głosem na temat podjęty przez konferencję było wystąpienie salezjanina ze Słowacji. Ks. dr Peter Młynarcik z Bratysławy zaprezentował temat *System prewencyjny w pracy edukacyjno-wychowawczej na Słowacji: dziś i jutro*. Zaproszony gość podzielił swoją wypowiedź na cztery części, które dotyczyły: Rodziny Salezjańskiej na Słowacji (dane statystyczne), opracowań na temat aktualizacji systemu prewencyjnego księdza Bosko, dokumentów Rodziny Salezjańskiej oraz wyzwań dla salezjanów, do których zaliczył m.in. pracę z Romami, duszpasterstwo młodzieży ulicy (streetworking) i posługę na terenach misyjnych.

Po godzinnej przerwie obiadowej rozpoczęła się druga część konferencji: panel, prowadzony przez salezjanina – ks. dra hab. Zbigniewa Łepkę z Łomianek. W panelu, którego celem była prezentacja charyzmatu salezjańskiego aktualizującego się w polskim Kościele w różnych formach, wzięli udział: s. mgr Iwona Szymanik, która mówiła o działalności sióstr salezjanek; ks. mgr Piotr Lorek – salezjanin z Tarnowskich Gór omówił zaangażowanie salezjanów w szkoły salezjańskie; ks. mgr Tomasz Kościelny – salezjanin z Łądu nad Wartą zabrał głos, prezentując pracę ośrodków szkolno-wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych prowadzonych przez salezjanów; ks. mgr Wojciech Kułak z Łodzi poruszył zagadnienie komunikacji społecznej w stylu salezjańskim; ks. mgr Przemysław Kawecki z Czerwińska nad Wisłą mówił o duszpasterstwie młodzieży, a o ruchach ewangelizacyjnych – salezjanin ks. mgr Michał Mejer ze wspólnoty salezjańskiej w Łomiankach. Po części panelowej miała miejsce dyskusja, w którą włączyli się paneliści i przedstawiciele audytorium. Spotkanie naukowe zakończyło słowo przełożonego salezjańskiej Inspektorii św. Stanisława Kostki – ks. dra Andrzeja Wujka, który podsumował całe wydarzenie i podziękował organizatorom oraz wszystkim uczestnikom za przybycie.

Należy pogratulować dobrej organizacji konferencji. Urozmaicone i merytorycznie poprawne referaty oraz prezentacje multimedialne ukazujące działalność salezjanów i salezjanek w Polsce i poza nią wraz z elementem praktycznym – panelem dyskusyjnym – dały zebrany okazję bliższego poznania systemu wychowawczego ks. Jana Bosko, form realizowania charyzmatu założyciela w XXI wieku w różnych kontekstach społecznych i kulturowych dzisiejszej Europy, jak również dostrzeżenia konieczności ciągłego odczytywania znaków czasu i odpowiadania na nowe wyzwania. Całe wydarzenie odbyło się w dobrym klimacie życzliwości, humoru i poważnej naukowej refleksji. Goście mogli także nabyć publikacje Wydawnictwa Salezjańskiego prezentowane na stoisku przylegającym do auli konferencyjnej. Warto dodać, że patronat naukowy nad wydarzeniem sprawował Zespół Pedagogiki Chrześcijańskiej, zaś patronat honorowy – Konferencja Salezjańskich Inspektorów Polskich. Szkoda, że na zaproszenie do udziału w konferencji odpowiedziało stosunkowo niewiele salezjanów.

SPRAWOZDANIE ZE SPOTKANIA Z KULTURĄ PODLASKĄ
PODLASIE – POGRANICZE KULTUR, HISTORIA, RELIGIE, OBYCZAJE
W RAMACH BIELAŃSKICH SPOTKAŃ W PODZIEMIACH KAMEDULSKICH
(Warszawa, 13 maja 2015)

Od 2012 roku trwają „Bieliańskie spotkania w podziemiach kamedulskich”, których organizatorem jest Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W dniu 13 maja 2015 r., w podziemiach kamedulskich kościoła Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Warszawie przy ul. Dewajtis 3, miało miejsce kolejne wydarzenie artystyczne z cyklu prezentacji regionów Polski, zatytułowane *Podlasie - pogranicze kultur, historia, religie, obyczaje*. W atmosferę wieczoru regionalnego wprowadził zebranych zespół „Podciernianki” wykonujący utwory ludowe z Podlasia. Zaproszonych – przez Rektora Uniwersytetu ks. prof. dr. hab. Stanisława Dziekońskiego (pochodzącego także z Podlasia, który krótko wspominał swoje rodzinne strony) oraz Koordynatora Międzynarodowego Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie ks. prof. dr. hab. Henryka Skorowskiego – Gości, wśród których znaleźli się parlamentarzyści, przedstawiciele władz samorządowych, ludzie nauki, studenci, przywitał i wprowadził w temat wieczoru ks. Henryk Skorowski, przypominając nauczanie społeczne Kościoła, który nieustannie podkreśla konieczność zachowania własnej tożsamości kulturowej przez poszczególne grupy regionalne. Mówił, że w kontekście integracji europejskiej Kościół przypomina, że nie może się ona dokonywać przez zacieranie i niszczenie ani kultur narodowych, ani etnicznych. W świetle nauczania społecznego Kościoła, Europa musi być ojczyzną ojczyzn nie tylko tych wielkich, ale także tych małych. Kościół w swoim nauczaniu podkreśla wartość narodowego i etnicznego dziedzictwa, zachęca do powrotu do własnych korzeni – do tego, co dla człowieka najbliższe, do dziedzictwa kulturowego najbliższego środowiska i tożsamości małej ojczyzny.

Koordynator Centrum w swoim wprowadzeniu wyjaśnił także, czym jest mała ojczyzna, odwołując się do słów poety, J. Miąskowskiego: „Dom, w którym człowiek przyszedł na świat; Kościół, w którym go ochrzczono; Szkoła, w której nauczono go czytać i pisać; Las, w którym pierwszy raz powiedział Kocham; Szpital, w którym urodził się mu syn; Cmentarz, na którym są groby najbliższych; Obszar wspólnej kultury, wspólnego języka, identycznego obyczaju”. Ks. Skorowski podkreślił, że mała ojczyzna to przede wszystkim system wielorakich wartości, których nośnikiem jest kultura – kultura najbliższa człowiekowi, bo stworzona na miarę człowieka. Następnie przywołał wypowiedź o kulturze wielkiego humanisty, profesora UKSW, ks. Janusza Pasierba: „W kulturze tradycyjnej zamkniętej występowało wiele zjawisk, które składały się na poczucie ładu i harmonii – tymi wartościami kultura obdarzała człowieka. Stosunek do innych ludzi i do świata był w dawnej kulturze uregulowany, unormowany poprzez obrzędy i wzory zachowań. Nawet procesy produkcyjne, zwłaszcza tej produkcji, która była najbardziej powszechna, mianowicie rolniczej czy rzemieślniczej, były unormowane obrzędami. Człowiek wiedział, na jakiego świętego miał wyjść w pole i siał, i na jakie święto Matki Boskiej powinien zacząć żniwa. Nie musieli mu o tym przypominać spikerzy telewizyjni. Także stosunki międzyludzkie, najważniejsze sprawy życia, śmierci, narodzin, były unormowane trwałymi obyczajami. Człowiek wiedział, jak powinien się oświadczyć, i wiedział, jak się przygotować na śmierć [...]. Był czas, gdy człowiek wiedział, że nie wolno pluć do wody, zdawał sobie sprawę, że nie należy rzucać na ziemię chleba; poczuano go również, jak się pisze list. Wszystko było właściwie określone. Te zachowania uważano za nieomyłne [...]. Człowiek zyskiwał przez to liczne dobrodziejstwa: spokój, harmonię, za jedną tylko cenę – za cenę posłuszeństwa, za cenę podporządkowania się miejscowemu kanonowi [...]. W jakimś sensie człowiek czuł się jak w dzieciństwie, tzn. czuł się szczęśliwy, bo nie on te sprawy rozstrzygał. Czyniła to za niego kultura, wielka, opiekuńcza, ciepła i ludzka zrobiona na miarę ludzi, którzy w niej uczestniczyli. Kultura była ogółem zachowań się i ogółem wytworów człowieka. Ciężar regulacji stosunku człowieka do siebie i do świata, i innych spoczywał nie na jednostce, ale na kulturze. Istniały wzorce na wszystkie okazje. Tak było w rodzinie, tak było w społeczeństwie, tak było w Kościele” (J. Pasierb, *Pionowy wymiar kultury*, Znak, Kraków 1983, s. 9).

Kultura małej ojczyzny, to system wartości, który człowiekaja uczy, wychowuje, a przede wszystkim zakorzenia. W ten sposób człowiek osiąga to, co w życiu najważniejsze – poczucie własnej tożsa-

mości. Bez tego poczucia człowiek pozostanie przedmiotem wielorakich manipulacji, a w ostateczności społecznego wykluczenia. Ks. Skorowski przypomniał w tym kontekście słowa św. Jana Pawła II, które można odnieść do wartości każdej małej ojczyzny: „Wiele na polskiej ziemi zmieniło się i zmienia. Mijają stulecia, a Polska rośnie wśród kolei losów, jak ten wielki dziejowy dąb, ze swoich korzeni. To jest wielkie dziedzictwo, z którym idziemy w przyszłość... Pragnę Was jeszcze zachęcić, abyście nadal strzegli swojej tożsamości, pielęgnując więzi rodzinne, pogłębiając znajomość swojego języka i starając się przekazywać swą bogatą tradycję młodemu pokoleniu”. (Jan Paweł II, *Przemówienie w Sopocie* (5 czerwca 1999), w: tenże, *Polska 1999*, Michalinearum, Żabki 1999, s. 19).

Bogatą kulturę Podlasia w poezji i pieśni prezentowały zespoły regionalne z Podlasia: powstały w 2011 r. zespół śpiewaczy „Jutrzenka” pod kierownictwem Pani Agnieszki Borodijuk z Białej Podlaskiej, zespół „Lewkowianie” z Dokudowa pod kierownictwem Pani Anny Bandzerewicz, zespół „Podciernianki” działający przy Kole Gospodyń Wiejskich w miejscowości Podciernie. Dużą atrakcją spotkania były występy podlaskich artystów w strojach ludowych. Śpiewając, włączali słuchaczy we wspólne biesiadowanie, zabawiając publiczność regionalnymi przyśpiewkami.

Zespół „Lewkowianie” przedstawił także swoją historię: Dokudów ma bogatą, ponad pięćdziesięcioletnią tradycję artystyczną. Pierwszy zespół utworzyła Aleksandra Daniluk na początku lat 60-tych przy miejscowym Kole Gospodyń Wiejskich. Od początku istnienia zespół przejawiał sporą aktywność. Odgrywał barwne widowiska żniwne, obrzędowe „Kolędowanie z kozą”, „Kolęda z gwiazdą”, wspomagany twórczo przez Bożenę Nowicką i Helenę Januszczyk, które uczyły tańców ludowych, natomiast Ada Radzikowska dbała o ciekawy repertuar związany z tradycjami południowego Podlasia. Utalentowana wokalnie Aleksandra Daniluk pełniła rolę kierownika zespołu, który zasłynął jako realizator widowisk opartych na podlaskich zwyczajach i obrzędach. Działalność artystyczna odrodziła się ponownie w 2001 r., kiedy w Dokudowie powstał zespół śpiewaczo-obrzędowy „Lewkowianie”. Aktualnie jest to zespół wielopokoleniowy, skupiający osoby w przedziale wieku 10-82 lat. Zespół jest filarem pracowni obrzędowości i gwary przy klubie kultury w Dokudowie. „Lewkowianie” przygotowali jedenaście widowisk obrzędowych: „Korowaj”, „Hołoty”, „Chusta prac”, „Walanki”, „Dokudowskie wesele”, „Jak to w Dokudowie kapustę kwasili”, „Tłuka”, „Odwidki”, „Jak to w Dokudowie się uczyć zaczęli”, „A kumo pożyczcie albo dajcie” i „Scheda”. W ramach spotkania zespół zaprezentował części tych widowisk, jak również stare i nowe pieśni w języku polskim i w języku z pogranicza kulturowego, zwanym niekiedy chachłackim. Pomogło to lepiej zrozumieć regionalne tradycje Podlasia.

Program artystyczny tego wieczoru, barwnie i pięknie opowiadając o ludziach Podlasia, ich kulturze i tradycji, prowadził poseł Franciszek Stefaniuk – również z Podlasia. „Zróżnicowana kultura ludowa Podlasia ukształtowała się dzięki spotkaniu i rozwojowi przez wieki odmiennych kultur i religii: polskiej, ukraińskiej, żydowskiej i tatarskiej. Rezultatem jest niezwykle bogata mozaika etniczna i regionalna kultura ludowa, która przejawia się w śpiewie i tańcu, rzeźbie, tkactwie i sztuce kulinarnej. Obok siebie stoją kościoły, cerkwie, synagogi i meczety. Magia Podlasia to przyroda, tradycje i kultura”. Wypowiedzi ubogacał autorskimi wierszami o ziemi rodzinnej.

Kamedulskie podziemia z tajemnicami wiekowych murów oplecionych konstrukcją rusztowań i piękne sklepienia nastrajały do zadumy o Podlasiu. Zaprezentowany w trakcie programu artystycznego materiał filmowy ukazywał piękno podlaskiej ziemi, a ciekawe i krótkie felietony przybliżyły historię i kulturę regionu podlaskiego. Powyższe prezentacje uzupełnione zostały wypowiedziami wybitnych znawców tego regionu, ks. prof. Zenona Czumaja i dra Janusza Gmitruka, którzy zachęcali do kultywowania tradycji regionalnej i wzbogacania tego obszaru kultury o nowe dzieła tworzone obecnie. Magiczna atmosfera oraz niezwykła otwartość i przyjazne nastawienie Podlasiaków udzieliły się zgromadzonemu i zostały entuzjastycznie przyjęte przez uczestników wieczoru. Zaprezentowany przez zespoły repertuar rozbawił publiczność i wprowadził gości w podlaską rzeczywistość. Całość wieczoru reżyserował Maciej Woźniakiewicz i Anna Krajkowska.

Po prawdziwej uczcie duchowej przybliżającej kulturę Podlasia zgromadzeni kosztowali podlaskich potraw i prowadzili ożywione dyskusje. Na uwagę zasługuje także ważna zapowiedź, że organizatorzy wieczoru *Podlasie – pogranicze kultur, historia, religie, obyczaje* planują dalsze spotkania przybliżające kulturę innych regionów Polski.

SPRAWOZDANIE Z XXIX SYMPOZJUM LITURGICZNEGO
DAWNE I WSPÓŁCZESNE ROZUMIENIE SAKRAMENTU POKUTY I POJEDNANIA
(Łądz nad Wartą, 16 października 2015)

W dniu liturgicznego wspomnienia św. Jadwigi Śląskiej, 16 października 2015 roku, w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą, odbyło się XXIX Łądzkie Sympozjum Liturgiczne pod patronatem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego i ks. dra Marka Chmielewskiego SDB – Inspektora Piłskiej Prowincji Salezjanów. Tegoroczne spotkanie naukowe przebiegało pod hasłem: *Dawne i współczesne rozumienie sakramentu pokuty i pojednania*.

Sympozjum zgromadziło duchownych i świeckich reprezentujących różne ośrodki naukowe oraz kleryków z siedmiu seminariów duchownych. Wzięło w nim udział około 70 osób. Gościem honorowym tegorocznego sympozjum był ks. bp dr Adam Bałabuch – biskup pomocniczy Diecezji Świdnickiej, od czerwca 2011 roku Przewodniczący Komisji do spraw Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów przy Episkopacie Polski. Otwarcia konferencji dokonał ks. dr hab. Mariusz Chamarczuk SDB (UKSW), Rektor Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą, po którym organizator przywitał wszystkich przybyłych gości, przedstawił sylwetki naukowe prelegentów oraz wprowadził uczestników w tematykę sympozjum.

W dalszej kolejności miała miejsce uroczystość zaprezentowania księgi upamiętniającej pomysłodawcę i inicjatora tegoż wydarzenia naukowego, śp. ks. prof. dra hab. Adama Duraka SDB, wydaną z okazji 10. rocznicy jego śmierci. Została ona opublikowana pod tytułem *Ecce domus mea* pod redakcją ks. dra Dariusza Sztuka SDB, przełożonego wspólnoty salezjanów w Łomiankach. Następnie ks. prof. Henryk Skorowski SDB, były rektor UKSW, wręczył doroczną Nagrodę im. ks. prof. Adama Duraka SDB. W tym roku, w kategorii praca magisterska, licencjacka lub doktorska, przyznano trzy równorzędne nagrody w wysokości 2000 zł netto każda. Oto laureaci tej nagrody: ks. mgr Mirosław Pudło SDB za pracę magisterską *Pieśni wielkopostne w liturgii Kościoła rzymskokatolickiego*; dk. mgr Artur Kołodziejczyk za pracę magisterską *Etty Hillesum droga do zawierzenia Bogu. Próba rekonstrukcji doświadczenia religijnego autorki zapisków „Przerwane życie”*; mgr Leszek Grula za pracę magisterską *Apologia Boskiej Osoby Ducha Świętego w odpowiedzi na antytrynitarną doktrynę świadków Jehowy*. W kategorii: publikacja, przyznano nagrodę w wysokości 3500 zł netto ks. dr. hab. Piotrowi Kulbackiemu za monografię *Liturgia w formacji człowieka ku wolności. Studium w świetle myśli ks. Franciszka Blachnickiego* (Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2013, ss. 574).

W pierwszej sesji głos zabrali: ks. bp dr Adam Bałabuch na temat: *Aktualne prace Komisji liturgicznej przy Konferencji Episkopatu Polski*, ks. dr Radosław Błaszczuk SDB: *Istotne zmiany w sprawowaniu sakramentu pokuty i pojednania na przestrzeni wieków* oraz ks. prof. dr hab. Helmut Sobeczko (UO) na temat: *Co nowego wnoszą posoborowe obrzędy sakramentu pokuty i pojednania?*

Pierwszy prelegent, ks. bp dr Adam Bałabuch, zapoznał uczestników z aktualnymi pracami Komisji Liturgicznej przy Episkopacie Polski. Obecnie jej priorytetowym zadaniem jest trwające już kilka lat tłumaczenie z języka łacińskiego zatwierdzonego przez Kongregację Dyscypliny i Sakramentów Świętych nowego wydania Mszału Rzymskiego. Obecnie prace są już zaawansowane. Za około pięć lat Kościół w Polsce doczeka się nowego wydania. Następnie ksiądz biskup zaprezentował nowe wydanie lekcjonarza. Do tej pory ukazało się pięć tomów i są w sprzedaży od 22 października 2015 roku w wydawnictwie Pallottinum w Poznaniu. Wkrótce ukaże się *Księga posług* (lektoratu i akolitatu), której do tej pory w Polsce nie było, oraz księga *Obrzędów profesji zakonnej*. Ponadto, prelegent zapoznał słuchaczy z dwoma dokumentami opracowywanymi przez wspomnianą już komisję: *Wskazaniami odnośnie do sprawowania posługi egzorcysty* oraz *Wskazaniami dotyczącymi Mszy świętej sprawowanej w małych grupach*. Kolejnym wyzwaniem stojącym przed Komisją Liturgiczną jest przygotowanie materiałów formacyjnych dla Liturgicznej Służby Ołtarza oraz wybranie jednego śpiewnika używanego w Polsce i uznanie go za ogólnopolski.

Kolejny prelegent w swoim wykładzie omówił w skrócie historię sprawowania sakramentu pokuty i pojednania od czasów apostołskich do Soboru Watykańskiego II. Jak sam na początku zauważył, historia ta jest doskonałym przykładem, że przywyłej, jakim jest władza odpuszczania grzechów, był sprawowany na rozmaity sposób. W pierwszych wiekach chrześcijaństwa istniała bardzo żywa świadomość społecznych skutków

grzechu i społecznego charakteru pokuty. Wówczas istniało przeświadczenie o konieczności prowadzenia życia bez grzechu. Informacje o praktykach pokutnych z czasów poapostolskich – jak zauważył prelegent – są jedynie fragmentaryczne. Ze źródeł historycznych można się dowiedzieć, że po przyjęciu chrztu świętego można było tylko raz podjąć pokutę. Drugiego przebaczenia nie było. Można tam również odnaleźć informacje o rodzajach grzechów popełnianych przez ówczesnych chrześcijan. Od IV wieku za grzechy ciężkie odprawiano pokutę publiczną. Polegała ona na wyznaniu grzechów, odbyciu pokuty i udzieleniu rozgrzeszenia. W średniowieczu, z inicjatywy duchowieństwa irlandzkiego, zaczęto rozpowszechniać częste korzystanie z sakramentu pokuty. Sobór Laterański IV wprowadził obowiązkową spowiedź wielkanocną. W końcowej części swojego wystąpienia głoszący referat przedstawił rozumienie i sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania po Soborze Trydenckim oraz zapowiedział kolejnego referenta, ks. prof. dr hab. Helmuta Sobeczko, którego zadaniem miało być omówienie rozumienia sakramentu pokuty po Soborze Watykańskim II.

Ksiądz profesor we wprowadzeniu do swojego wystąpienia przypomniał wszystkim obecnym na sympozjum, że semantyczne znaczenie słowa «pokuta» jest bardzo szerokie. Obejmuje całą ludzką egzystencję. Z tego powodu istnieje potrzeba – powoływał się ks. profesor na bł. papieża Pawła VI – permanentnej metanoi, wierności przykazaniom, coraz gorliwszego wypełniania swoich obowiązków oraz cierpliwego znoszenia utrapień życiowych. Sprowadzenie słowa «pokuta» tylko i wyłącznie do określenia sakramentu znacznie by je zubożyło. W dalszej części prelegent zaprezentował wkład Soboru Watykańskiego II w przybliżenie wiernym rozumnego przeżywania sakramentu pokuty i pojednania. Jednym z wielu owoców prac ojców soborowych było opracowanie rytuału *Obrzędów pokuty*. Prelegent pokazał tę księgę liturgiczną wszystkim obecnym i zachęcił do korzystania z niej w czasie sprawowania sakramentu pokuty i pojednania w parafiach i wspólnotach seminaryjnych. Ta księga – jak zaznaczył – ukazuje, między innymi, istotne znaczenie Słowa Bożego podczas sprawowania sakramentu pokuty. Na koniec swojego wykładu prelegent, dzieląc się swoim doświadczeniem pastoralnym, zachęcił obecnych na sali duszpasterzy i przyszłych duszpasterzy do celebrowania w parafiach obrzędu pojednania wielu penitentów z indywidualnym wyznaniem grzechów i indywidualną absolucją, które bardzo rzadko jest praktykowane w Polsce.

Centralnym momentem sympozjum liturgicznego była uroczysta Eucharystia koncelebrowana pod przewodnictwem Jego Ekscelencji ks. bpa dra Adama Bałabucha, którą odprawił za śp. ks. prof. Adama Duraka SDB w 10. rocznicę jego śmierci. Liturgii towarzyszył śpiew chorału gregoriańskiego w wykonaniu scholi seminaryjnej pod dyrekcją ks. mgra Marcina Baławandra SDB. W drugiej sesji, poobiedniej, głos zabrali: ks. dr hab. Konrad Glombik (prof. UO) na temat: *Spowiednik w konfrontacji z problemami etycznymi sfery seksualnej* i ks. dr hab. Erwin Mateja (prof. UO) na temat: *Sakrament pokuty i pojednania w mistagogii liturgicznej*.

Pierwszy prelegent II sesji w swoim wystąpieniu ukazał, że obecnie spełnianie posługi spowiednika w Kościele katolickim wiąże się z nowymi wyzwaniem. Każdy kapłan sprawujący sakrament pokuty i pojednania powinien posiadać znajomość następujących kwestii: bioetycznych, ochrony stworzenia, społecznych, życia rodzinnego i małżeńskiego. Referat nie omawiał kwestii szczegółowych, ale jedynie sygnalizował zasadnicze i ogólne kwestie dotyczące seksualności, które są niezbędne i konieczne zarazem dla owocnego przeżywania i sprawowania sakramentu pokuty i pojednania. Następnie ks. dr hab. Glombik omówił praktyczny wymiar dotyczący kwestii stawiania pytań, udzielania nauk i rad penitentom w obszarze etyki seksualnej. Powołując się na wiele wypowiedzi Kościoła, między innymi na encyklikę *Persona humana* bł. Pawła VI i na dokument Papieskiej Rady ds. Rodziny *Vademecum dla spowiedników o niektórych zagadnieniach moralnych dotyczących życia małżeńskiego*, prelegent zachęcał, aby kapłani w konfesjonale, w kontekście delikatnej sfery seksualnej, podchodzili do penitenta z wielkim szacunkiem i dyskrecją. Należy w praktyce spowiedniczej pamiętać słowa, które wypowiedział papież Franciszek do kapłanów, że „konfesjonał nie powinien być salą tortur, ale miejscem miłosierdzia Pana, zachęcającego nas do czynienia możliwego dobra” (*Adhortacja apostolska „Evangelii gaudium”, nr 44*). Na koniec swojego wystąpienia prelegent zaznaczył, że kluczem do owocnego sprawowania sakramentu pokuty i pojednania jest postawa polegająca na towarzyszeniu procesowi wzrastania. Taka perspektywa może uchronić spowiednika przed niewłaściwym sprawowaniem, a penitentom może zagwarantować właściwe i godne przeżywanie spowiedzi świętej.

Ostatni prelegent II sesji w swoim wystąpieniu skupił się na ukazaniu mistagogii liturgicznej w kontekście sakramentu pokuty i pojednania. Zaproponowany prelegentowi temat okazał się dobrą okazją do wyjaśnienia znaczenia terminu mistagogii liturgicznej. Jak podkreślił ks. dr hab. Erwin Mateja, jest on niezrozumiany nie tylko przez wiernych, ale również przez duchownych. Mistagogia ma polegać na sposobie przepowiadania, który ma pomóc uczestnikom liturgii – w tym przypadku liturgii sakramentu pokuty – w głębszym zrozumieniu przeżywanego misterium, zrozumieniu jego treści teologicznych oraz przełożeniu tych tajemnic na codzienne życie. Prelegent przestrzegł słuchaczy, aby nie popełniali błędów pastoralnego polegającego na ograniczaniu mistagogii sakramentalnej tylko i wyłącznie do instrukcji ceremonialnej z całkowitym pominięciem teologii i duchowości. Wtajemniczenie liturgiczne do dobrego i owocnego przeżywania sakramentów świętych powinno być – według prelegenta – dostosowane do poszczególnych grup wiekowych w duszpasterstwie parafialnym lub specjalistycznym. Wymaga to zaangażowania i wysiłku ze strony duszpasterzy, ale – jak zachęcał ks. dr hab. Erwin Mateja – warto się wysilać. W dalszej kolejności prelegent wymienił tematy teologiczne obecne w liturgii sprawowania sakramentu pokuty i pojednania. Oto one: rola osób Trójcy Świętej (Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego) w celebrowaniu spowiedzi sakramentalnej, Bóg jest Ojcem miłosierdzia oraz eklezjalny wymiar sakramentu pokuty. Powinny znaleźć swoje miejsce w pastoralno-wychowawczym oddziaływaniu duszpasterzy na wiernych. Doskonałą okazją może być wspólnotowe sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania wielu penitentów z indywidualnym wyznaniem grzechów i rozgrzeszeniem. Wówczas, po odczytaniu perykopy ewangelicznej, następuje nauka dla wszystkich. Wyżej wymienione tematy mogą być ich treścią merytoryczną. Wykład został zakończony przez prelegenta stwierdzeniem, że obecność mistagogii liturgicznej w kontekście sakramentu pokuty może przyczynić się do tego, że wierni nie będą się bali spowiadać, ale będą widzieli w tym sakramencie środek do pojednania się z Bogiem i z drugim człowiekiem.

Po dwóch wykładach II sesji wykładowej był przewidziany czas na dyskusję, który stworzył uczestnikom sympozjum okazję do poruszenia pewnych kwestii pastoralnych związanych z celebrowaniem sakramentu pokuty i pojednania oraz z pobudzaniem i ożywianiem mentalności pokutnej u wiernych. Pojawiły się między innymi wątki dotyczące: spowiedzi u kapłanów starszych i niedosłyszących, ważności spowiedzi u osoby nieposiadającej ważnie przyjętych święceń kapłańskich, rozumienia nazwy sakramentu oraz kryzysu pastoralnego w Polsce polegającego na lawinowym zmniejszaniu się ilości wiernych korzystających z sakramentu pokuty i pojednania.

Podsumowania obrad dokonał organizator łódzkiego sympozjum liturgicznego. W swoim finalnym wystąpieniu podziękował wszystkim prelegentom za przybliżenie słuchaczom zaproponowanego tematu. Słowa uznania wyraził wszystkim przybyłym na sympozjum oraz gospodarzom, którzy włożyli wiele wysiłku w przygotowanie tego przedsięwzięcia. Zapowiedział również kolejne przyszłoroczne spotkanie naukowe, które będzie omawiać sakrament chorych. Na koniec ks. prof. dr hab. Helmut Sobczko wszystkim obecnym udzielił Bożego błogosławieństwa.

Ks. dr Radosław Błaszczuk SDB
WSD TS, Łąd nad Wartą

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA NAUKOWEGO FRANCISZKA SALEZEGO W ROKU 2015

Działalność Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015, można przedstawić w pięciu kategoriach: 1) sprawy organizacyjne, 2) sprawy członkowskie, 3) działalność naukowa, 4) działalność wydawnicza oraz 5) działalność popularyzująca osiągnięcia naukowe. Wskazane kategorie wyznaczają strukturę niniejszego sprawozdania.

I. SPRAWY ORGANIZACYJNE

Do najważniejszych działań organizacyjnych w okresie sprawozdawczym należy zaliczyć działalność Władz Towarzystwa oraz sprawy członkowskie.

Walne Zebranie Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w roku 2015

Walne Zebranie, które jest najwyższą władzą Towarzystwa, tradycyjnie zbiera się podczas dorocznego zjazdu TNFS. W roku 2015 Walne Zebranie odbyło się w Gietrzwałdzie w dniach 15-16 maja. VIII Zjazd TNFS odbył się w Sanktuarium Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. W piątek 15 maja odbyło się spotkanie integracyjne członków TNFS, natomiast w sobotę 16 maja miała miejsce formalna i naukowa część dorocznego zjazdu.

Sobotnia część zjazdu rozpoczęła się Mszą świętą w gietrzwałdzkiej bazylice. Po Mszy uczestnicy zjazdu udali się na śniadanie, po którym zebrali się w auli domu pielgrzyma, gdzie o godz. 9.45 ks. prof. Henryk Skorowski, Prezes TNFS, otworzył formalną część Walnego Zebrania Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Na spotkaniu było obecnych 27 spośród 109 członków TNFS. Ze względu na brak kworum, Prezes zakończył pierwszą sesję formalną Walnego Zebrania i zarządził rozpoczęcie drugiej sesji formalnej na godz. 13.00 oraz zaproponował rozpoczęcie sesji naukowej.

Ze względu na obchody 200-lecia urodzin założyciela Towarzystwa Salezjańskiego, VIII Zjazd TNFS jako przedmiot refleksji naukowej wybrał sobie temat *System wychowawczy św. Jana Bosko w 200-lecie urodzin jego Twórcy – aktualne wyzwania*. Zagadnienie to zostało zaprezentowane w ramach sesji naukowej przygotowanej przez ks. prof. Stanisława Chrobaka SDB. W ramach sesji ogłoszono następujące referaty:

1. *Kształtowanie się systemu prewencyjnego w okresie działalności ks. Bosko – kontekst społeczno-ekonomiczny i polityczny* (prof. dr hab. Jan Piskurewicz, WNP UKSW);

2. *Główne założenia systemu prewencyjnego ks. Jana Bosko* (ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaszek, WT UKSW);

3. *Spółczesność polskie wobec współczesnych kwestii socjalnych* (ks. prof. dr hab. Jarosław Korał, WNHIS UKSW);

4. *Aktualność systemu prewencyjnego św. Jana Bosko w szkołach salezjańskich* (ks. mgr Zennon Latawiec – Przewodniczący Rady Szkół Katolickich, Dyrektor Zespołu Szkół Salezjańskich w Oświęcimiu);

5. *System prewencyjny i jego rola w pracy edukacyjno-wychowawczej na Słowacji* (ks. dr Peter Młynarcik – Słowacja);

6. *System prewencyjny w Salezjańskich Ośrodkach Wychowawczych* (ks. mgr Tomasz Kościelny, WSD TS Łądy).

Po zakończeniu sesji naukowej odbyła się druga sesja formalna Walnego Zebrania TNFS. Po stwierdzeniu, że w posiedzeniu bierze udział jedynie 30 spośród 109 zwyczajnych członków Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego, Prezes ponownie stwierdził brak kworum, jednak – zgodnie z § 17 punkt 2 Statutu Towarzystwa – zgromadzeni mogą procedować zwykłą większością obecnych na Walnym Zebraniu członków TNFS, tym samym ks. prof. H. Skorowski rozpoczął formalne obrady.

Podczas tej sesji podjęto następujące uchwały:

- WZ-2015/05/16/1 *W sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok 2014;*

- WZ-2015/05/16/2 *W sprawie podziału zysku;*

- WZ-2015/05/16/3 *W sprawie przyjęcia protokołu Komisji Rewizyjnej TNFS;*

- WZ-2015/05/16/4 *W sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności TNFS.*

Podczas sesji formalnej Prezes przedstawił członkom TNFS rozwiązanie kwestii nieaktywnych członków Towarzystwa, do której Walne Zebranie zobowiązało go podczas swego posiedzenia w roku 2014 w ramach VII Zjazdu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Ks. prof. H. Skorowski poinformował o tym, że pisemnie zwrócił się do 70 członków TNFS z prośbą o potwierdzenie woli członkostwa w Towarzystwie. Spośród tej grupy 41 członków TNFS nie potwierdziło woli dalszego członkostwa w Towarzystwie Naukowym Franciszka Salezego, w związku z tym Zarząd uznał, że ich członkostwo wygasło.

Posiedzenia Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w roku 2015

W okresie sprawozdawczym Zarząd Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego zebrał się trzykrotnie: 21 lutego 2015 w Łomiankach, 15 maja 2015 w Gietrzwałdzie oraz 29 września 2015 w Łomiankach.

Do najważniejszych decyzji podjętych na spotkaniu Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w dniu 21 lutego należy zaliczyć:

1. Ustalenie programu VIII Zjazdu TNFS w Gietrzwałdzie;
2. Ustalenie programu sesji naukowej pt. *System wychowawczy św. Jana Bosko w 200-lecie urodzin jego Twórcy – aktualne wyzwania*;
3. Przyjęcie do Towarzystwa:
 - Pana mgr. Michała Ostrowskiego
 - Pani dr Małgorzaty Wrzesińskiej
 - Pani dr hab. prof. KUL Agnieszki Bender
 - Pani dr Agnieszki Klimskiej
 - Pana dr. Marcina Klimskiego
 - Pana dr. Grzegorza Embrosa
 - Pani mgr Emilii Dudkiewicz.

Posiedzenie Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w Gietrzwałdzie w dniu 15 maja 2015 było poświęcone przede wszystkim kwestiom formalnym – podjęto na nim następujące uchwały:

1. Uchwała o rekomendacji przyjęcia sprawozdania finansowego przez VIII Zjazd TNFS;
2. Uchwała o rekomendacji przyjęcia sprawozdania z działalności TNFS za rok 2014 przez VIII Zjazd TNFS;
3. Uchwała o przyjęciu nowych członków TNFS:
 - Pani mgr Ewy Zalewskiej
 - Pana dr. Mariusza Czyżaka
 - Ks. mgr. Łukasza Szczebblewskiego.
4. Ks. prof. Jerzy Gocko – redaktor naczelny „Seminare” przedstawił wyzwania, przed jakimi stanęła redakcja ze względu na brak dofinansowania przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na druk „Seminare” w roku 2015.

Na posiedzeniu Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w dniu 29 września w Łomiankach podjęto następujące decyzje:

1. Uchwała o przyjęciu nowych członków TNFS:
 - Ks. mgr. Tomasza Kościelnego SDB
 - Ks. dr. Tomasza Skibińskiego SAC.
2. Uchwała w sprawie publikacji monografii pt. *Lenda medii aevi – średniowieczne zabytki dawnego opactwa w Łądzie, nowe odkrycia, najnowsze badania*, finansowanej w znacznym stopniu z dotacji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.
3. Uchwała w sprawie publikacji monografii pt. *Ecce domus mea. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Adamowi Durakowi w 10. rocznicę wejścia na liturgię niebiańską*, finansowanej ze środków zebranych przez Rodzinę śp. ks. prof. Adama Duraka.
4. Podjęto decyzję w sprawie IX Zjazdu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego, określając jego miejsce i czas. Zarząd TNFS zdecydował, że IX Zjazd odbędzie się w kampusie UKSW przy ul. Dewajtis 5 w Warszawie w dniach 13-14 maja 2016 r.
5. Zatwierdzono tytuł sesji naukowej podczas IX Zjazdu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego – *Młodość i jej świat: wobec małżeństwa i rodziny*.

Zgodnie z §13 punkt 4 Regulaminu Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego, doroczne sprawozdanie z działalności Towarzystwa powinno zawierać zbiorczą listę obecności członków Zarządu na jego posiedzeniach. W roku sprawozdawczym 2015 Zarząd TNFS spotkał się trzykrotnie, obecności na poszczególnych posiedzeniach Zarządu przedstawia poniższa tabela.

	21.02.2015	15.05.2015	29.09.2015	Łącznie obecny
Ks. H. Skorowski	+	+	-	2
Ks. K. Misiaszek	+	+	+	3
Ks. R. Sadowski	+	+	+	3
Ks. J. Niewęglowski	+	+	uspr.	2
Ks. S. Jędrzejewski	+	uspr.	+	2
Ks. Z. Łepko	+	uspr.	+	2
Ks. J. Mączka	+	uspr.	+	2
Łącznie	7	4	5	

Zgodnie ze Statutem TNFS (§27 punkt 5), w posiedzeniach Zarządu mogą brać udział z głosem doradczym przedstawiciele Komisji Rewizyjnej, redaktor „Seminare” oraz inne osoby zaproszone przez Prezesa Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Obecność obserwatorów na posiedzeniach Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego przedstawia poniższa tabela.

	21.02.2015	15.05.2015	29.09.2015	Łącznie
Ks. A. Domaszek - przewodniczący Komisji Rewizyjnej	+	+	-	2
Ks. T. Kołosowski - wiceprzewodniczący Komisji Rewizyjnej	+	-	+	2
Ks. K. Niegowski - sekretarz Komisji Rewizyjnej	+	+	+	3
Ks. J. Gocko - redaktor naczelny „Seminare”	+	+	-	2
Pani Z. Kobylińska - przewodnicząca I sekcji TNFS	+	+		2
Ks. R. Mazur - przewodniczący II sekcji TNFS	-	-		0
Ks. Z. Łepko - przewodniczący III sekcji TNFS	+	uspr.		1

Komisja Rewizyjna Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego na posiedzeniu w dniu 7 maja 2015 r. podjęła uchwałę potwierdzającą, że działalność Towarzystwa w roku 2014 przebiegała zgodnie ze Statutem i Regulaminami Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego oraz w odpowiednim protokole potwierdziła, że nie stwierdzono w tym okresie żadnych nieprawidłowości. W okresie sprawozdawczym, na zaproszenie Prezesa TNFS, przedstawiciele Komisji Rewizyjnej brali udział w posiedzeniach Zarządu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w charakterze obserwatorów i służyli głosem doradczym w decyzjach podejmowanych przez Zarząd Towarzystwa.

2. SPRAWY CZŁONKOWSKIE

W dniu 31 grudnia 2015 Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego liczyło 111 członków zwyczajnych. W okresie sprawozdawczym wygasło członkostwo 41 osób, które w ostatnich latach nie wykazywały aktywności i nie odpowiedziały na pisemną prośbę Prezesa o potwierdzenie woli udziału w Towarzystwie Naukowym Franciszka Salezego. Procedura wygaszenia członkostwa została przeprowadzona przez Zarząd TNFS zgodnie z zaleceniami VII Zjazdu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego.

Szczegóły dotyczące przyjęć nowych członków, rezygnacji z członkostwa, aktualnego stanu osobowego TNFS oraz podziału członków Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego wg różnych kategorii przedstawiają kolejne tabele.

Członkowie zwyczajni TNFS w latach 2007-2015.

	Założyciele	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Łącznie
Nowo przyjęci	21	22	50	8	4	5	12	13	13	12	160
Zmarli	0	0	0	0	0	-1	0	-2	-2	0	-5
Rezygnacje	0	0	0	0	0	-1	0	0	-2	-41	-44
Łącznie	21	22	50	8	4	3	12	11	9	-18	111

Liczba członków honorowych Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w roku 2015 nie zmieniła się. Do grona tego należą: Ks. dr Pascual Chávez – Przełożony Generalny Towarzystwa Salezjańskiego (2002-2014); Ks. Ángel Fernández Artime – Przełożony Generalny Towarzystwa Salezjańskiego (2014-). Trzeci honorowy członek Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego – Ks. dr bp Adam Śmigieński, Biskup Sosnowiecki – zmarł 7 października 2008. Podobnie nie zmieniła się liczba członków wspierających, nadal są nimi wszystkie cztery polskie inspektorie salezjańskie oraz Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie i Krakowie. W roku sprawozdawczym nie zmarł żaden z członków Towarzystwa, natomiast członkostwo 41 członków zwyczajnych ustało.

Podział członków TNFS wg różnych kategorii (dane zostały przedstawione w oparciu o informację, jakimi dysponował Sekretariat TNFS w dniu 31.12.2015 roku).

Wszyscy członkowie TNFS w roku 2015	111
świeccy	50
duchowni	61
osoby zakonne	42
salezianie	40
mężczyźni	83
kobiety	28
obywatele polscy	110
obcokrajowcy	1
z tytułem zawodowym magistra	9
ze stopniem doktora	48
ze stopniem doktora habilitowanego	15
na stanowisku profesora	25
z tytułem profesora	14

Zgodnie z informacjami, jakimi w dniu 31 grudnia 2015 roku dysponował Sekretariat TNFS, w zesłowanym sprawozdaniu z działalności TNFS (2014) nie uwzględniono następujących awansów naukowych członków Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego:

Stopień doktora habilitowanego w roku 2014 uzyskali:

- Maria Bouzyk (nauki humanistyczne: filozofia);
- Marcin Łukaszewski (nauki o sztukach pięknych: kompozycja i teoria muzyki);
- Lidia Marszałek (nauki społeczne: pedagogika);
- Tomasz Pawlikowski (nauki humanistyczne: filozofia);

Stanowisko profesora w roku 2014 objął ks. Arkadiusz Domaszek – prof. Uniwersytetu Kard. Stefana Wyszyńskiego.

Awanse zawodowe członków TNFS w roku 2015:

- Stopień doktora uzyskała Magdalena Markocka (nauki społeczne: socjologia);

- Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

- Małgorzata Wrześniak (nauki humanistyczne: historia)

- ks. Ryszard F. Sadowski (nauki humanistyczne: filozofia)

- Stanowisko profesora Wyższej Szkoły Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych objął Tomasz Pawlikowski;

Tytuł profesora uzyskali:

- ks. Jerzy Gocko (nauki teologiczne: teologia moralna społeczna);

- Czesław Grajewski (nauki humanistyczne: muzykologia).

Cieszymy się i gratulujemy naszym szanownym koleżankom i kolegom kolejnych awansów zawodowych oraz życzymy wielu sukcesów na polu naukowym.

Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego realizuje swoje cele statutowe w oparciu o fundusze zgromadzone ze składek członkowskich oraz różnego rodzaju dotacji. Wysokość składek członkowskich nie zmieniła się od powstania Towarzystwa i wynosi 30 zł na rok. Wpływy ze składek w omawianym okresie przedstawia poniższa tabela. Stan wpłat odzwierciedla sytuację z dnia 31 grudnia 2015 roku.

Składki członkowskie 2015	
Wpłaty dokonane	55
Wpłaty zaległe	56
Odsetek zaległości	50,5%
Łączna kwota wpłat	1 650 zł

3. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Podobnie, jak miało to miejsce na poprzednich zjazdach, także VIII Zjazd Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego miał naukowy charakter. W ramach dorocznego spotkania Towarzystwa zorganizowano sesję naukową pt. *System wychowawczy św. Jana Bosko w 200-lecie urodzin jego Twórcy – aktualne wyzwania*, podczas której wygłoszono następujące referaty:

- *Kształtowanie się systemu prewencyjnego w okresie działalności ks. Bosko – kontekst społeczno-ekonomiczny i polityczny;*

- *Główne założenia systemu prewencyjnego ks. Jana Bosko;*

- *Społeczeństwo polskie wobec współczesnych kwestii socjalnych;*

- *Aktualność systemu prewencyjnego św. Jana Bosko w szkołach salezjańskich;*

- *System prewencyjny i jego rola w pracy edukacyjno-wychowawczej na Słowacji;*

- *System prewencyjny w Salezjańskich Ośrodkach Wychowawczych.*

Sesja naukowa zorganizowana w ramach VIII Zjazdu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w Gietrzwałdzie stanowi ciąg dalszy cyklu programowego zatytułowanego *Młodość i jej świat*, który jest realizowany w ramach badań prowadzonych przez członków TNFS.

W okresie sprawozdawczym ukazały się dwa kolejne artykuły, które zakończyły prezentację wyników projektu Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego realizowanego przez ks. dr. Ryszarda Sadowskiego i dr. Bartłomieja Skowrońskiego na temat oferty kulturalnej pocysterskiego klasztoru w Łądzie nad Wartą. Artykuły ukazały się w periodyku naukowym naszego Towarzystwa – „Seminare. Poszukiwania naukowe” w tomie 36(2015)1 i 36(2015)2. Cieszymy się, że projekt zakończył się sukcesem, a jego wyniki zostały w całości opublikowane.

4. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Aktywność wydawnicza Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego koncentruje się przede wszystkim wokół czasopisma „Seminare. Poszukiwania naukowe”. O rosnącym prestiżu, poziomie wydawniczym i rozwoju naszego czasopisma świadczy stale rosnąca liczba osób pragnących publikować na łamach tego periodyku oraz zauważalne umiędzynarodowienie „Seminare”. Wysiłki redaktora naczelnego – ks. prof. Jerzego Gocki oraz jego zastępcy i sekretarza redakcji – ks. dr. Krzysztofa Niegowskiego a także pozostałych członków redakcji zostały dostrzeżone i docenione. Zgodnie z oficjalną informacją zamieszczoną przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 23 grudnia 2015 r. „Seminare” znajduje się w części B Wykazu Czasopism Naukowych, wg którego przyznano naszemu czasopismu maksymalną liczbę 15 punktów. Zaś ewaluacja „Seminare” przeprowadzona przez Index Copernicus w bazie IC Journals Master List za rok 2014 zakończyła się przyznaniem naszemu periodykowi wskaźnika ICV o wartości 65.08. Wieleletnia wytrwała praca redakcji wydała wspaniałe owoce, plasując „Seminare” wśród najlepszych polskich czasopism naukowych.

W roku 2015 nakładem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego ukazały się także 4 pozycje książkowe:

- *Sytuacja demograficzna w Polsce. Aspekty politologiczno-etyczne*, red. Małgorzata Pawlus, Mariusz Chamarczuk, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, Warszawa 2015;

- Ryszard F. Sadowski, *Filozoficzny spór o rolę chrześcijaństwa w kwestii ekologicznej*, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, Warszawa 2015;

- *Lenda medii aevi. Średniowieczne zabytki dawnego opactwa w Łądzie – nowe odkrycia, najnowsze badania*, red. Janusz Nowiński, Przemysław Mrozowski, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, Warszawa 2015;

- *Ecce domus mea. Księga pamiątkowa dedykowana księdzu profesorowi Adamowi Durakowi w 10. rocznicę wejścia na liturgię niebiańską*, red. Dariusz Sztuk, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, Warszawa 2015.

5. DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZUJĄCA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE

TNFS popularyzuje osiągnięcia nauki przede wszystkim przez publikacje oraz sympozja, w których upowszechniana jest wiedza z różnych dyscyplin naukowych, szczególnie z zakresu wychowania oraz historii i aktualnej działalności salezjanów w Polsce i na świecie. Dlatego, oprócz publikacji i sympozjów organizowanych bezpośrednio przez TNFS, chętnie obejmujemy patronatem inicjatywy bliskich nam środowisk. W okresie sprawozdawczym TNFS objęło patronatem XXIX Łądzkie Sympozjum Liturgiczne, które przebiegało pod hasłem *Dawne i współczesne rozumienie sakramentu pokuty i pojednania*. Sympozjum odbyło się w Wyższym Seminarium Duchownym w Łądzie w dniu 16 października 2015 r. Ponadto, pod patronatem TNFS, 25 kwietnia 2015 r. Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie we współpracy z Wydziałem Nauk Pedagogicznych UKSW zorganizowało II Międzynarodowe Łądzkie Sympozjum Pedagogiczne pod hasłem *Duchowość w pedagogice – pedagogika duchowości*.

Inną formą popularyzacji osiągnięć naukowych jest przyznawana przez TNFS *Nagroda im. Ks. Prof. Adama Duraka SDB*. Jej celem jest promocja młodych naukowców oraz upamiętnienie osoby i dorobku naukowego ks. prof. A. Duraka. Z okazji 10. rocznicy jego śmierci przyznano łącznie cztery nagrody. W kategorii: praca magisterska, licencjacka lub doktorska przyznano trzy równorzędne nagrody w wysokości 2000 zł netto każda.

- Ks. mgr. Mirosławowi Pudło SDB za pracę magisterską: *Pieśni wielkopostne w liturgii Kościoła rzymskokatolickiego*;

- Dk. mgr. Arturowi Kołodziejczykowi za pracę magisterską: *Etty Hillesum droga do zawierzenia Bogu. Próba rekonstrukcji doświadczenia religijnego autorki zapisków „Przerwane życie”*;

- Panu mgr. Leszkowi Grule za pracę magisterską: *Apologia Boskiej Osoby Ducha Świętego w odpowiedzi na antytrynitarną doktrynę świadków Jehowy*.

W kategorii: publikacja przyznano nagrodę w wysokości 3500 zł netto ks. dr. hab. Piotrowi Kulbackiemu za monografię zatytułowaną *Liturgia w formacji człowieka ku wolności. Studium w świetle myśli ks. Franciszka Blachnickiego*, Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2013, ss. 574.

W imieniu Zarządu TNFS pragnę podziękować wszystkim członkom naszego Towarzystwa, którzy swoim zaangażowaniem przyczynili się do aktywnego funkcjonowania Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego w roku 2015.

Ks. Ryszard F. Sadowski SDB
Sekretarz TNFS